

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE »VERIG« LESCE

LETO ...

ŠTEV ...

IZ NAŠE SREDINE

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

V preteklem mesecu delavski svet ni zasedal, zato objavljamo le pomembnejše sklepe upravnega odbora.

1. Z ozirom na znatno povišanje o-skrbnine v študentovskih inter-natih je upravni odbor potrdil predlog o povišanju štipendij dijakom srednjih šol in študen-tom na visokih šolah.

Poleg tega se tudi uvaja nov način nagrajevanja štipendistov, po pokazanem uspehu v šoli. Nove štipendije torej znašajo od 1/3-1962 dalje:

I. Na srednjih šolah:
v I. in II. letniku Din 10.000
v III. in IV. " " 12.000

II. Na visokih šolah:
v I. in II. letniku Din 13.000
v III. in IV. " " 15.000

III. Nagrajevanje po uspehu:

Glede na učni uspeh ob pollätju in na koncu leta dobijo učenci srednjih šol enkratni dodatek k štipendiji, in sicer:

za dober uspeh Din 3.000
za prav dober uspeh " 6.000
za odličen uspeh " 9.000

Študentje na visokih šolah pa dobijo ob vsakem semestru, če

opravijo vse izpite v rokih, ki so predpisani, sledeči dodatek k štipendiji:

za povprečni uspeh s 3 točkama
Din 5.000.-
za povprečni uspeh s 4 točkami
Din 10.000.-
za povprečni uspeh s 5 točkami
Din 15.000.-

2. Upravni odbor daje tudi delav-skemu svetu v obravnavoin potr-ditev predlog za spremembo na-grajevanja vajencev.

Po tem predlogu naj bi ostal še v veljavi dosedanji način nagra-jevanja vajencev v obliki osnov-nih nagrad in dodatkov po poka-zanem uspehu v šoli in praktič-nem delu.

Po novem predlogu bi znašale nagrade vajencev:

I. Osnovne nagrade :

v I. letniku Din 4.000.-
v II. letniku " 5.000.-
v III. letniku " 6.000.-

II. Dodatek po uspehu:

v I. letniku
Za odličen uspeh Din 6.000.-
za prav dober uspeh " 5.000.-
za dober uspeh " 4.500.-

v II. letniku

za odličen uspeh	Din 7.000.-
za prav dober uspeh	" 6.000.-
za dober uspeh	" 5.500.-

v III. letniku

za odličen uspeh	Din 8.000.-
za prav dober uspeh	" 7.000.-
za dober uspeh	" 6.500.-

Ta predlog UO stopi v veljavo, ko ga bo sprejel CDS, uporabljal pa naj bi se že od 1/1-1962 dalje.

Na drugi seji, ki je bila pred dnevi je UO sklenil naj obratni DS obravnavajo operativne plane predno jih obravnava upravni odbor. Poleg tega naj obratni sveti razpravljajo z mojstri več o produktivnosti dela po obratih.

Vse, ki se vozijo na delo bo za nimal skraj, da bo podjetje povrnilo vse stroške nad 600.- din, in to od dneva vstopa v službo. To določilo bo za naprej formulirano v besednem delu sprememb pravilnika o razdeljevanju sredstev za osebne dohodke.

Kej bomo letos praznovali 40-letnico tovarne, je UO imenoval posebno komisijo, ki bo izdelala predlog za izvedbo svečanosti.

Upravni odbor počitniškega doma pa je zadolžen, da izdela predlog pravilnika o novih oblikah poslovanja, predvsem o financiranju in uporabi doma.

v Iz pisarne splošnega sektorja

40

LET

TVL

1962 OKAN

PROIZVODNI USPEHI V I. TROMESEČJU 1962

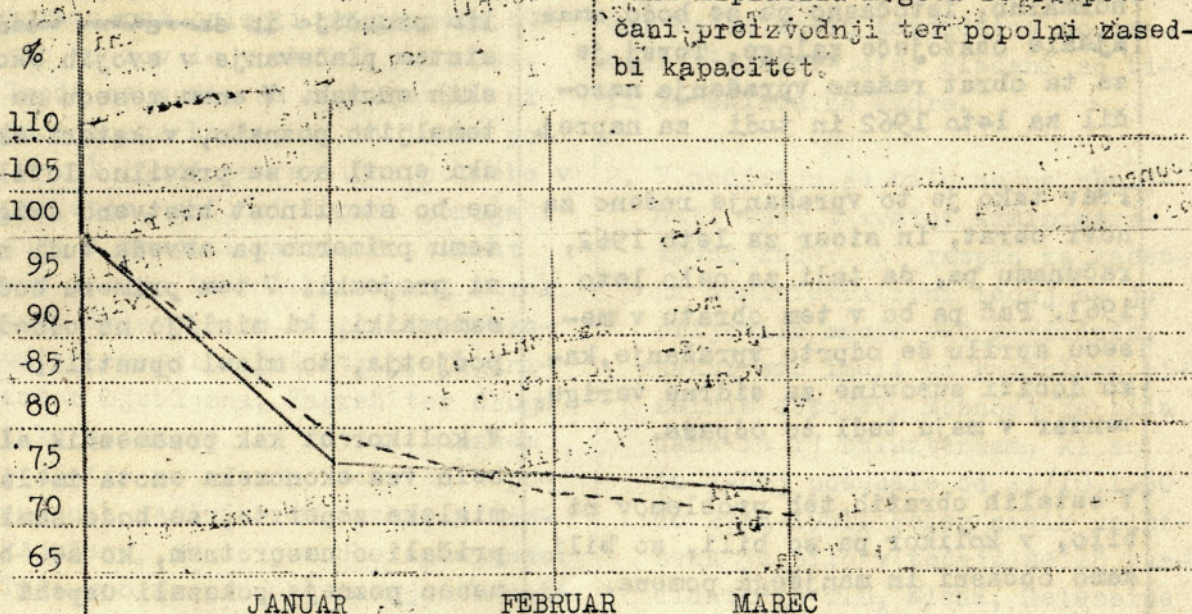
Od postavljenega plana smo dosegli v I. tromesečju samo 73 % težinske proizvodnje.

Finančna realizacija pa je bila dosežena z 72,8 %. Slabše doseganje v prvih letošnjih mesecih je močno vplivalo na višino finančne realizacije oziroma na višino doseganja osebnih prejemkov, ki so bili v I. kvartalu letošnjega leta za oca 8 % nižji od lanskoletnega povprečja.

Slabše rezultate proizvodnje v prvih treh mesecih je predvsem iskati v nenormalni situaciji na domačem tržišču. Imeli smo težave s prodajo vijačnih izdelkov, odkovkov in predvsem težkih sidrnih verig.

Situacija se počasi izboljšuje, predvsem v višini obrata, kjer imamo razen za nekaj vrst zakovic, že zasedene vse kapacitete skoraj za celo leto 1962. Primanjkuje nam še konkretnih naročil za težke sidrne verige in delno tudi za ostale elektrovarjene verige, predvsem v OTV. Vendar so povpraševanja za verige za izvoz zelo velika, tako da vas lahko, da bomo v naslednjih mesecih imeli že popolnoma zasedene kapacitete v vseh obratih.

Z večjo proizvodnjo bo porastel tudi dohodek in z njim osebni prejemki. Tudi zaradi dovolj delitvi osebnih prejemkov bo narejena tako, da bodo osebni prejemki občutno večji, predvsem pri nižjih kategorijah dela. Vendar bodo zvišana izplačila mogoča le ob povečani proizvodnji ter popolni zasedbi kapacitet.

————— — Količinska realizacija plana
 - - - - - — Finančna realizacija plana

Jože Ljubič

KAKO SE LOTITI?

Kot je bilo že prikazano, so konec leta 1961 in v prvih mesecih letošnjega leta delno stagnirala naročila za nekatere artikule našega podjetja, predvsem za artikule vijačnega obrata in obrata OTV. O tem sta že razpravljala upravni odbor in delavski svet, prav tako pa tudi sindikat.

Stagnacijo naročil je delno povzročilo dejstvo, da se zaradi spremenjenih predpisov za zunanji trg še v tem času nismo zadosti vključili vanj. Po teh novih predpisih namreč na zunanjem trgu nismo mogli konkurirati drugim ponudnikom.

V mesecu marcu je bilo vprašanje naročil rešeno, deloma z domačim trgov, še več pa s pogodbami za izvoz, tako bo v mesecu aprilu produkcija v vijačnem obratu tekla normalno, istočasno pa se bodo zmanjšale obstoječe zaloge. Torej je za ta obrat rešeno vprašanje naročil za leto 1962 in tudi za naprej.

Prav tako je to vprašanje rešeno za novi obrat, in sicer za leto 1962, računamo pa, da tudi za celo leto 1963. Pač pa bo v tem obratu v mesecu aprilu še odprto vprašanje, kako dobiti surovine za sidrne verige, vendar v maju tudi to odpaše.

V ostalih obratih teh problemov ni bilo, v kolikor pa so bili, so bili samo občasni in manjšega pomena.

Gornji podatki so potrebni zato, da ne bo bojazni zaradi nadaljnjih naročil, katerih število vsekakor vpliva tudi na ustvarjanje dohodkov in s tem na prejemke kolektiva.

Ne bo odveč oziroma nujno je, da se kolektiv seznaní s pogoji za bistveno povečanje dohodkov in s tem, da je to povečanje odvisno od tistih, ki imajo nalogo, organizirati delo, prav toliko pa tudi od slehrnega člana kolektiva. Na skupnem posvetu 31/3-1962 se je pokazala potreba, zainteresirati skehernega posameznika in mu prikazati pogoje, ki omogočajo večje prejemke.

Ugotovljeno je bilo, da je mnogo tendenc, naj bi se spremenil sistem obračunavanja s sedanjega normnega na akordnega. To se je začelo izvajati tam, kjer ne bo motilo sistema obračunavanja.

Akordni sistem je individualni in grupni. Nujno je, da organi posameznih ekonomskih enot sami temeljito proučijo in energično vodijo sistem plačevanja v svojih ekonomskih enotah. V enem mesecu se bo temeljito poznalo, v kateri ekonomski enoti so se pravilno lotili. Tu se bo storilnost bistveno dvignila, temu primerno pa seveda tudi njihovi prejemki. V tem primeru bodo posamezniki, ki mislijo na odhod iz podjetja, to misel opustili.

V kolikor bi kak posameznik ali celo vsa ekonomska enota imela pomisleke zoper to, se bodo sami prepričali o nasprotnem, ko se bodo mesec pozneje pokazali uspehi drugih ekonomskih enot.

Rezultati te akcije bodo odvisni od tistih, ki imajo v posameznih ekonomskih enotah nalogo, organizirati delo.

Uspeh bo tem večji, čim bolj bo do znali prikazati to stvar in pritegniti druge k sodelovanju.

Prepričani smo, da bodo rezultati v naslednjih mesecih presegli naša pričakovanja.

V.M.

POMEN IZOBRAŽEVANJA ČLANOV NAŠEGA KOLEKTIVA

(nadaljevanje)

Pod tem naslovom sem v zadnji številki porabil večji del prostora za splošni pomen izobrazbe, o poteku že izvedenih PK tečajev in o naših borbah NOV, ki so polagali dokaj težke KV izpite. To pot nameravam prikazati kolektivu še druge oblike izobraževanja ljudi v našem podjetju. Te oblike izobraževanja ne bodo prikazane po večjem številu udeležencev, ker se moramo pač ozirati na potrebe takih kadrov le v okviru podjetja. Zgodi se tudi, da v podjetju ni sposobnega kadra, ki bi lahko poučeval ljudi za različne potrebe v podjetju, zato si moramo pomagati tudi z drugimi kadri. Dostikrat nam nudijo izobrazbo raznih strok tudi delavske univerze, izobraževalni centri v podjetjih, Organizator Ljubljana, Zagreb ter druge take ustanove. Če čutimo v našem podjetju potrebo po tovrstnih ponujenih načinih izobrazbe, ni izključeno, da te ponudbe sprejmemo. Tako smo na ponudbe omenjenih ustanov nudili izobrazbo že mnogim članom kolektiva. Ti so šli skozi naslednje seminarje ali tečaje:

1. Prva stopnja seminarja mojstrov in obratovodij je bila v času od 6. do 17. novembra 1961. Na te seminar, ki je bil v našem

podjetju, je bilo vabljenih 14 mojstrov iz našega podjetja, 4 iz "Sukna" Zapuže, 1 iz Tovarne čokolade in 5 iz podjetja TIO. Program je zajel sodobno organizacijo proizvodnega podjetja, proizvodne naloge in izračun kapacitete, higiensko-tehnično službo, vlogo mojstra v proizvodnji, psihologijo odnosov ter racionalizacijo in mehanizacijo proizvodnje. Skupni stroški za 14 naših kandidatov so znašali 189.000.- din. Plačani so bili iz sklada za kadre.

2. V podjetju je bilo nujno izboljšati tudi takratni administrativni kader. Na razpis za začetni administrativni tečaj se je prijavilo mnogo več kandidat, kakor smo imeli na razpolago pisalnih strojev. Možnost je bila dana le 17 uslužbenkam, ki so ta tečaj posečale od 31/10.1960 do 27/4-1961. Poleg naših uslužbenk je bilo v tečaju še 18 kandidat iz TIO, Elana, Železnine in trgovskega podjetja Radovljica in nekaj privatnih oseb. Izpite so naše uslužbenke zaključile takole: 3 z odličnim, 8 s prav dobrim in 1 z dobrim uspehom. Zaradi upravičenih razlogov pa je 5 kandidat odstopilo pred zaključkom tečaja.

II. nadaljevalni strojepisni tečaj za iste kandidate pa je Delavska univerza v Radovljici organizirala v času od 5/10-1961 do 13/2-1962. Dokončnih rezultatov še nismo prejeli, vendar pa smo obveščeni, da so naše uslužbenke pokazale odlične uspehe pri izpitu. Za dva tečaja je stroške prav tako krilo podjetje. Ne smemo tudi pozabiti, da se je marsikateri šef oddelka pohvalno izrazil o delu administracije, obliki, vestnosti in drugih vrlinah, ki jih pred tem tečajem dostikrat nismo zapazili. Če dovolite malo šales z dvo-prstnim sistemom bi v današnji novi organizaciji ne videli brez kupe papirjev, z desetprstnim sistemom pa so naše tipkarice zmožne "poklofati" vse, kar jim pride pod roke.

Nadalje nekaj naših žensk že obiskuje nov začetni strojepisni tečaj v Radovljici. Tega je prav tako s 15/2-1962 organizirala Delavska univerza Radovljica.

3. Savez strojarskih inženjera i tehničara Hrvatske nam je poslal razpis za dopisni tečaj za čitanje tehničnih risb. Naše podjetje je v zvezi s tem ugotovilo, da je tudi te vrste tečaj v podjetju zelo potreben vsem tistim, ki se bavijo z risbami, bodisi da sami rišejo ali pa delajo pri risbah. Določili smo, da se v ta dopisni tečaj prijavi 3 kandidati, za katere nosi stroške podjetje. Savez je predvideval, da bo prijavitelcev preko 1.000, tako bi stroški ne presegali 15.000.- din za osebo. Kmalu pa roku za prijave pa smo dobili obvestilo, da tega tečaja

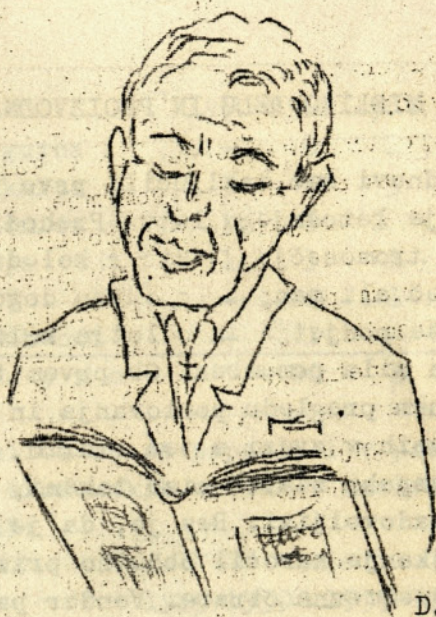
zaradi premajhnega števila prijavitelcev sploh ne bo. Tako nam je nujno potrebni dopisni seminar skratka odpadel.

4. Potrebno je omeniti tudi tečaj za visokokvalifikacijo (VK). V tega se je prijavilo 6 kandidatov iz našega podjetja. Tečaj je bil izveden od 10/4 do 15/7-1961. Uspeh teh kandidatov je bil zelo dober, saj je le eden imel popravni izpit iz matematike.
5. Trenutno si prizadevamo izpolniti izobrazbo v podjetju samem s tem, da enkrat tedensko v dvorani podjetja organiziramo predavanja, spremljana z diapozitivi. Ta predavanja so popolnoma strokovnega pomena in je želeli, da se jih udeležijo vsi, ki dobe vabila, pa tudi tisti, ki se za to zanimajo, oziroma jih že delo samo veže s temo predavanja.
6. Podjetje tudi ni pozabilo usposobiti osebo za civilno zaščito. V ta namen je že določen kandidat, ki bo odšel v Beograd na višjo šolo civilne zaščite. Povod za izobraževanje te vrste nam je dal predvideni novi zakon, po katerem bodo v podjetju nastopile precejšnje spremembe glede zaščite.

Tudi ne smemo prezreti tistih članov našega kolektiva, ki obiskujejo večerno ekonomsko srednjo šolo. Štirje iz našega podjetja so vpisani v drugi semester te šole in imajo opravljene izpite za prvi semester s prav dobro povprečno oceno. Ker nam v podjetju primanjkuje kadra s srednješolsko izobrazbo,

želimo, da bi naši ljudje uspešno zaključili triletno šolanje in s tem koristili sebi in podjetju.

Iz članka je videti, da naša tovarna res skrbi za vzgojo kadrov, daje materialna sredstva in nudi moralno oporo vsem tistim, ki žele izpopolnjevati svoje znanje. Vsi se moramo namreč zavedati, da pospešen tempo gospodarskega in družbeno-političnega razvoja pri nas zahteva sposobne ljudi, ki združujejo svoje teoretično in praktično znanje zato, da bi v tem razvoju aktivno sodelovali.

D.Š.

VARUJMO OČI PRED POŠKODBAMI

Letošnji Svetovni dan zdravja 7. april in teden zdravja, ki se začne od 8. do 15. aprila, letos poteka pod geslom "Čuvajmo vid - preprečujmo slepoto". Dan in teden zdravja v celem svetu, po vseh državah spremlja gornje geslo, pri nas pa bo akcija razširjena na celo leto. Ker je vid najdragocenejši človekov zaklad in je brez njega življenje v večni temi težavno, je prav, da ne samo v tednu zdravstva, ampak vedno in povsod varujemo oči in vid pred poškodbami. Možnost za poškodbo oči pri delu v našem podjetju obstoja na raznih delovnih mestih, kot na primer pri struženju, skobljanju, rezkanju, vrtanju, varjenju vseh vrst, kaljenju, kovanju, pri pečeh - ognju, kislinah in drugih jedkih snoveh ter pri raznih drugih delih. Prav pri teh delih si je v lanskem letu 16 delavcev poškodovalo oči in zato nagtopilo bolezenski dopust. Zamudili so od 5 do 80 delovnih dni. Ena oseba je zaradi poškodbe ostala

slepa na eno oko 96 %. Mnogo več je bilo manjših poškodb na očeh, zaradi katerih ni bil potreben bolezenski dopust in ne zahtevana zdravniška pomoč. Poškodbe oči nastajajo v glavnem zaradi neuporabljanja ustreznih zaščitnih očal, zaslonov, ščitnikov in podobno.

Če želimo ohraniti zdrave oči in vid do pozne starosti, potem moramo vsakodnevno in pri vsakem delu misliti na to ter uporabljati zaščitna sredstva pri vsakem delu, kjer je poškodba oči možna. Če vidimo, da so zaščitna očala, stekla, ščitniki in podobno neuporabni in obrabljeni, moramo zahtevati druga ustrezna. Nikar se ne zanašajmo na opozorila nadrejenih, ker je to večkrat še prepozno. V našem podjetju bomo skušali organizirati poučna predavanja s predvajanjem ustreznih filmov in želimo, da se jih, ko bodo ta organizirana, udeleži čimveč članov kolektiva.

VARUJMO VID IN PREPREČUJMO SLEPOTO PRI DELU V TOVARNI IN DOMA !

NEKAJ MISLI O DELU IN PROIZVODNJI

Pred dnevi smo zaključili prvo tromesečje letošnjega leta. Prehod v drugo tromesečje je sicer koledarsko več ali manj pomemben dogodek. Za naše podjetje in celoten kolektiv pa sila pomemben. Ob prvem tromesečnem pregledu poslovanja in problemih v zvezi s tem vidimo, da naši uspehi zdaleč niso takšni, da bi bili zadovoljivi. Res je, da je pomanjkanje naročil občutno prizadelo posamezna obrata. Vendar pa se je pri sestavljanju in sprejemanju plana vedno pazilo na to, da je bil plan sestavljen na podlagi obstoječih naročil in na osnovi obstoječega materiala. Kje je torej vzrok za neizvršene planske naloge? Vzrokov je več, tako neracionalno izkoriščanje strojnega parka, motnje v organizaciji dela, mogoče tudi novi še neutečeni organizacijski sistem poslovanja, razlike v osebnih dohodkih med našimi in drugimi podjetji.

Uprava podjetja, sindikat in samoupravni organi pa so ukrenili vse, da bi se stanje v drugem tromesečju izboljšalo in vsaj delno krilo izgube prvih treh mesecev. Dobili smo znatna naročila za prevoz vijakov in verig pa tudi stanje na domačem tržišču se stalno izboljšuje.

Izdelan in dan v razpravo ter potrditvev je bil novi pravilnik o osebnih dohodkih, ki bo občutno zvišal prejemke posamezniku. Vendar pa se že sedaj poudarja, kar je vsekakor pravilno, da bo ta novi način delitve dohodka prišel do izraza le tedaj, če bomo vsi od prvega v podjetju do zadnjega delavca pri stroju vestno izvrševali zadane naloge, racionalno izkoriščali stroje, varčevali z materialom in pomožnimi sredstvi ter občutno izboljšali delovno disciplino. Stališče sindikalnih in samoupravnih organov, da preneha z individualnim normiranjem ter uvede akordni sistem dela, je vsekakor umestno.

Že prvi poizkusi dela po akordnem sistemu so pokazali, da so delavci bolj zainteresirani za delo, daj dnevno zasledujejo svoje uspehe in si prizadevajo, da bi postavljene naloge dosegli in presegli. Prav to pa bo korist njim samim in podjetju.

B.D.

STANOVANJSKA VPRAŠANJA PODJETJA

Podjetje razpolaga z 28 enosobnimi, 77 dvosobnimi in 9 trosobnimi stanovanji, torej skupno 114 družinskimi stanovanji. Ženski samski dom razpolaga s 15 sobami, moški samski dom pa z 11 sobami in še 5 sob, torej ima podjetje skupno 31 samskih sob.

Od skupnih 114 družinskih stanovanj jih 14 zasedajo tovariši, ki so zapustili naše podjetje, in od tega zasedajo 4 enosobno stanovanje, 10 pa dvosebnega.

Naši upokojeenci zasedajo eno sobo, 3 enosobna stanovanja, 9 dvosobnih stanovanj in 1 trosobno stanovanje.

Iz posameznih ekonomskih enot je bilo za dodelitev družinskega ali samskega stanovanja do 31/3-1962 vloženih prošenj:

EE	Druž.st.	Samska st.
Verigarna	18	5
Vijakarna	12	5
Kovačnica	8	1
Režija	7	2
O T V	4	-
Uslužbenci	3	1
S k u p n o	52	14

V posameznih ekonomskih enotah so bile vložene prošnje v naslednjih letih:

	1956	1957	1958	1959
Verigarna	1	-	2	6
Vijakarna	-	-	-	2
Kovačnica	-	-	-	1
Režija	-	2	-	-
O T V	-	-	1	-
Uslužbenci	-	-	-	2
S k u p n o	1	2	3	11

	1960	1961	1962	Skupno
Verigarna	-	8	1	18
Vijakarna	3	4	3	12
Kovačnica	3	2	2	8
Režija	1	3	1	7
O T V	-	2	1	4
Uslužbenci	-	1	-	3
S k u p n o	7	20	8	52

Prosilci so se zaposlili v posameznih ekonomskih enotah v naslednjih letih:

	1945-1950	1950-1955
Verigarna	6	5
Vijakarna	-	1
Kovačnica	1	2
Režija	1	4
O T V	1	2
Uslužbenci	-	3
S k u p n o	9	17

	1955-1960	1961	Skupno
Verigarna	3	4	18
Vijakarna	8	3	12
Kovačnica	3	2	8
Režija	1	1	7
O T V	1	-	4
Uslužbenci	-	-	3
S k u p n o	16	10	52

V letu 1960 in 1961 je bilo rešenih prošenj za dodelitev stanovanja za:

	1960	1961	Skupaj
enosobna stanov.	6	1	7
dvosobna "	14	16	30
trosobna "	1	1	2
samske sobe	2	2	4

Tukaj so upoštevane tudi prošnje za zamenjavo družinskega stanovanja.

Septembra meseca bo dograjen zopet nov 12-stanovanjski blok in s tem bo delno rešen stanovanjski problem za letošnje leto.

T.P.

DELO DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJ

KAJ SO RAZPRAVLJALI IZVRŠNI ODBOR
SINDIKALNE PODRUŽNICE IN ODBORI EE

Poleg držbnih tekočih vprašanj, ki se redno obravnavajo, je sindikalna organizacija razpravljala tudi:

O PRIPRAVAH ZA VOLITVE V NOČI CDS

Potem ko so sindikalni odbori EE razpravljali o kandidatih za nove člane v CDS in, ko so bile kandidatne liste obravnavane na množičnih sestankih po obratih, je Izvršni odbor sindikalne podružnice na seji 20. marca 1962 sprejel kandidatno listo. Poglejmo nekaj podatkov o novih kandidatih, Kandidiralo je 54 kandidatov, in sicer 9 iz kovčnice, 10 iz verigarne, 11 iz vijakarne, 4 iz OTV, 9 iz režije in 11 nameščencev. Med kandidati je 11 članov dosedanjega CDS in 43 novih. 25 kandidatov prvič kandidira v organe samoupravljanja. Med kandidati je 8 mladincev, 5 žena, 25 članov ZK, 1 obratovodja, 5 mojstrov in 13 članov sindikalnih odborov. Seznam izvoljenih članov novega CDS je objavljen v tej številki.

O PRIPRAVAH ZA SEJE CDS IN IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKALNE PODRUŽNICE

Izvršni odbor je sklenil, da se članom CDS vsaj dva dni pred sejo omogoči, da se temeljito spoznajo z materialom, ki bo na dnevnem redu posameznega zasedanja. Zato je potrebno, da upravni odbor in uprava

podjetja pripravita material za zasedanja tako, da poleg vabila članom dostavita tudi ostalo gradivo, da se članom temeljito seznanijo pred zasedanjem.

Ravno tako naj sekretariat IO sindikalne podružnice pred vsako sejo izvršnega odbora pripravi in dostavi članom vsaj dva dni pred sejo material in obrazloži vprašanja, o katerih se bo na seji razpravljalo. S tem se želi doseči večje in bolj koristno sodelovanje članov pri sprejemanju dokončnih odločitev o posameznih vprašanjih.

O PRIPRAVAH ZA SESTAVLJANJE NOVEGA PRAVILNIKA O RAZDELJEVANJU DOHODKOV

Glede na to, da so osebni dohodki našega kolektiva v povprečju za preteklo leto, zlasti za zadnje tri mesece v letošnjem letu, znatno nižji kot v ostalih kolektivih naše stroke, je Izvršni odbor sklenil predlagati organom upravljanja, da se brez ozira na vse težave določi v novem pravilniku o razdeljevanju osebnih dohodkov najnižji dohodek brez stanovanjskega prispevka 18.000,- neto. Da se bodo sredstva za izplačevanje osebnih dohodkov zagotovila v povečanih zneskih, bo moral vsak posameznik, zlasti vodilni po obratih in odgovorni šefi oddelkov, uprave podjetja, organi upravljanja, sindikalna

organizacija in drugi, vložiti maksimalne napore za povečanje produkcije in večjo realizacijo.

o ZDRAVSTVENI SLUŽBI

Ker je evidenca bolnikov po dose-
dajnem načinu onemogočena zaradi
tega, ker se v zvezi s prosto izbi-
ro zdravnika naši člani zdravijo na
Bledu, v Radovljici in na Jesenicah,
obolenja pa ne javljajo v tovarno,
je sindikalna organizacija predla-
gala DS, da se vsi člani morajo ob-
vezno javiti v naši obratni ambu-
lanti za sprejem v bolniški stalež
brez ozira, pri katerem zdravniku
se zdravijo. Ta predlog je CDS že
sprejel, čaka se še pristanek Zdrav-
stvenega centra na Bledu, in ko do-
bimo ta pristanek, bomo začeli iz-
vajati ta sklep.

Na pritožbo posameznih članov sin-
dikata je IO podružnice razpravljal
o problemu obiska zdravnika na domu
zaradi nudenja zdravniške pomoči.
Zdravstveni dom v Radovljici je nam-
reč prepovedal obiske oziroma ne
prizna plačila našemu zdravniku za
obiske, ki jih opravi na domu za

DELO IN RAZVOJ IM PO EE

V našem podjetju je v številu zapo-
slenih precej močno zastopana mla-
dina. Zastopana je po vseh EE. Za-
seda delovna mesta od strojev v
proizvodnji do upravno administra-
tivne službe.

Če pa bežno pregledamo delo in us-
pehe tega mladinskega aktiva, vidi-
mo, da se je v zadnjem obdobju to

naše člane in njihove svojce. Tako
se je primerilo, da so nekateri
člani morali na prihod dežurnega
zdravnika čakati po več ur, naš
zdravnik, ki stanuje v sosedni
zgradbi, pa ni smel izvršiti obiska
ali, če je nudil pomoč, za to ni
dobil plačila. Izvršni odbor je
sklenil, da na te nepravilnosti
opozori pristojne organe v občini
in da se to vprašanje čimprej in
zadovoljivo reši. O tem je pisme-
no obveščen Svet za zdravstvo in
socialno varstvo pri ObLO Radov-
ljica in Zdravstveni center na
Bledu.

Poleg navedenih vprašanj je IO
dodelil oziroma odobril nakup da-
ril po vrednosti 5.000.- dinarjev
za vse naše upokojene člane. Ob-
nem je odobrena denarna pomoč v
znesku 5.000.- dinarjev Sindikalni
podružnici železničarjev postaje
Lesce-Bled za nabavo sindikalnega
prapora.

N.B.

razmahovati. Mladi ljudje zasledu-
jejo notranje delo in življenje
podjetja kakor tudi posameznih EE,
v katerih ti mladi upravljalci de-
lajo. Zanimajo se za delo sindi-
kalne organizacije ter samoupravnih
organov in se večkrat oglašajo in
dajejo svoja mnenja o posameznih
problemih, ki zadevajo mladino in
kolektiv. Počasi, a vztrajno si

utirajo pot v vse organizacije in samoupravne organe, da tako pridobe na izkušnjah in se usposobijo za dobrega upravljavca.

Zdi se mi pa, da ne bi bili dobri mladinci, če ne bi znali biti tudi samokritični. Navedel bi primere, ko so potekali mladinski sestanki neorganizirano, z neizdelanim dnevnim redom, sestanki, na katerih se je govorilo vse mogoče, le o tekočih problemih in težavah mladinske organizacije ne. Ni bilo govora kako mladino pridobiti, jo zainteresirati za njeno osnovno dejavnost, ji prikazati trenutne slabosti in ji pomagati iz trenutnih težav. Znano mi je iz vseh republik, pri katerih sem bil navzoč, da je naš kolektiv v trenutnih težavah glede naročil in s tem v zvezi tudi z realiziranjem naše proizvodnje. Kakšno stališče naj bi zavzela pri tem naša mladinska organizacija? Naloga mladinske organizacije bi bila, da bi se spoznala s problemi, ki so se pojavljali in se še pojavljajo v podjetju. Sklicati bi

morali sestanke, na katere bi povabili razgledane ljudi, da bi skupno reševali nastale probleme in zainteresirali vsakega posameznika, da po svojih močeh in na svojem delovnem mestu doprinese svoj delež.

Tovarniški komite LMS si je zadal nalogo, da v vseh EE izvoli samostojne mladinske aktive, katerih naloga bi bila, da tesno sodelujejo s svojo EE in da skupno rešujejo probleme, ki nastajajo v njih EE.

Kakor vsa družba se moramo tudi mi zavedati, da je mladinska organizacija tudi važen činitelj v današnji družbi in da je dolžnost nas vseh odstranjevati ostanek starega načina ureditve. Delo in uspehi naše mladine so pa že vidni povsod po naši domovini in, ko bomo dosegli le del teh uspehov tudi v našem kolektivu, bomo lahko zapisali, da se je mladina zbrala in si načrtala pravilno pot k nadaljnjemu razvoju in napredku.

F. Ž.

IZ KOMUNE

DRUŽBENI PLAN OBČINE RADOVLJICA

Družbeni plan občine Radovljica za leto 1962 je potem, ko je bil obravnavan na zborih volivcev na celnem področju občine, Občinskem sindikalnem svetu, socialistični zvezi in drugih organizacijah, sprejel Občinski ljudski odbor na skupni seji obeh zborov. Po tem planu se predvideva, da se bo dohodek proti letu 1961 povečal za 7,5 %, družbeni proizvod za 8,9 % in narodni dohodek za 9,3 %. Največji porast se predvideva v trgovini, in sicer 25,5 %, v industriji 12,5 %, gradbeništvu 9,8 % itd. V vseh panogah se pričakuje porast proizvodnje in narodnega dohodka razen v gospodarstvu, kjer se predvideva manjša proizvodnja in dohodek kot v letu 1961, in sicer za 6,2 %. Z dvigom proizvodnje, produktivnosti in narodnega dohodka se predvidevajo tudi večji osebni dohodki zaposlenih, in sicer za 8,1 % proti letu 1961. Za povečanje produkcije se bo povečalo tudi število zaposlenih v občini za 67 oseb (tu nista upoštevana obrata Iskre, ki sta nra teritoriju občine) ali samo 0,7 % proti zaposlenim v letu 1961. Iz tega se vidi, da se pri minimalnem povečanju zaposlenih znatno povečujeta in narodni dohodek.

Vlaganje v investicijska dela v letošnjem letu bo veliko večje kot v prejšnjih letih. Samo v industrijo bo vloženi skoraj dve milijardi

dinarjev, v ostale negospodarske dejavnosti, kot so na primer šole, socialno varstvo, ceste, mostovi, vodovod, elektrifikacija, zdravstvo, stanovanjske gradnje, regulacija vode in podobno pa skoraj eno milijardo dinarjev. V letošnjem letu se v komunalni dejavnosti predvideva naslednje: asfaltiranje ceste od Bohinjskega jezera do odcepa k hotelu Zlatorog, odcep k Zlatorogu in ureditev križišča Zlatorog, žičnica, Savica in jezera, protiprašna obdelava cest: Stara Fužina - Srednja vas - Bohinjska Bistrica, Otok - Zapuže, odcep v Drago do spomenika padlih borcev, Radovljica - most na Savi na Lancovem, odcep do podvinskega gradu, od avtobusne postaje na Bledu do kina, Spodnje Gorje - Fortuna in rekonstrukcija ceste proti Ribnem. Predvideva se tudi gradnja mostov na Savi v Selu pri Bledu, v Globokem, na Brodu v Bohinju in brvi na Savi Radovljici.

Nekaj podatkov o gradnji stanovanj. Iz sredstva, ki so namenjena za gradnjo stanovanj, bo na področju občine skupno s privatnimi gradnjami dograjenih v tem letu 230 stanovanj. V tem letu se bo pričelo graditi novih 130 stanovanj. Za gradnjo novih in dovršitev že pričetih gradenj stanovanj bo porabljen letoš preko pol milijarde dinarjev. Kljub tako ob-

sežni gradnji ne bo mogoče kriti niti najnujnejših potreb po stanovanjih. Posebno je čutiti veliko pomanjkanje stanovanj v Radovljici in Lescah.

Investicije za šolstvo se predvidevajo za gradnjo osemletke v Gorjah, dograditev osemletke v Lipnici za izdelavo načrtov za osemletko v Bohinju, Radovljici in na Bledu ter za šolo v Begunjah. Poleg tega se bo sodelovalo pri finansiranju šolskega centra za gostinstvo na Bledu, trgovskega centra v Kranju in Delavske univerze v Radovljici. Za te investicije je predvideno preko 92 milijonov dinarjev.

Večje investicije se predvidevajo letos tudi v kmetijstvu. Gradili bodo hleve za 220 glav visokoproduktivnih krav, ki jih nameravajo rediti v bližini tržnih centrov na Bledu in v Poljcah. V drugih predelih pa se bodo omejili na rejo klavne živine. Tudi za elektrifikacije se predvidevajo velike vsote. Obnovljeni bodo številni daljnovodi, in grajeni novi, nove trafopostaje, nizka napetostna omrežja in druge instalacije, za kar bo porabljenih več kot 90 milijonov dinarjev.

ZAKAJ JE BIL USTANOVLJEN KLUB GOSPODARSTVENIKOV V RADOVLJICI

Klub gospodarstvenikov kranjskega okraja, ki je deloval na preširokem območju, ni dal pričakovanih rezultatov. Zaradi tega so bili po posameznih občinah našega okraja ustanovljeni samostojni klubi, ki

Za gostinske in turistične potrebe bo porabljenih 241 milijonov dinarjev. Dogradilo se bo zdravilišče Stane Žagar v Bohinju, žičnica na Vogel, ki jo gradi Transturist Škofja Loka, ter festivalna dvorana na Bledu. Poleg teh del bodo izvršena še druga manjša dela pri posameznih turističnih društvih.

Vse navedene gradnje in ostala dela, ki tukaj niso omenjena, bodo terjala maksimalne napore odgovornih organov v občini, da bodo vsa ta dela izvršili in predvideni plan uresničili. To bo mogoče samo v tem primeru, če bodo tudi naša podjetja, ki ta dohodek ustvarjajo, v vpliv davčnih obveznosti naredila svoje planske naloge. Pri tem je zlasti važno izvrševanje planov v industriji, od katere se pričakuje večji del teh dohodkov.

Iz navedenih podatkov vidimo, da razvoj gospodarstva v naši občini naglo napreduje in da se vzporedno s tem razvija tudi komunalna dejavnost. Dolžnost vseh občanov je, da s svojim prizadevanjem doprinejo kar čimveč, da bodo ti načrti tudi uresničeni.

N.B. naj v svoja dela vključijo gospodarstvenike iz gospodarskih in družbeno-političnih organizacij ter javne uprave.

Klub gospodarstvenikov radovljiške

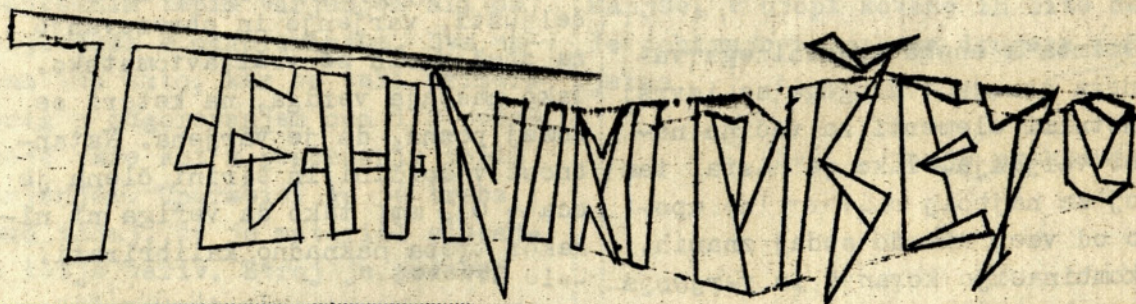
občine je bil ustanovljen pretekli mesec. Članom naj bi omogočil izmenjavo izkušenj, poglobljanje v posamezne gospodarske probleme, ki se tičejo samo podjetij, ampak tudi občine kot celote, strokovno usposabljanje, obravnavanje najnovjših zakonov in predpisov, proučevanja splošne ekonomske politike, spremljanje družbenega plana, analiziranje stanja gospodarstva v radovljiški komuni in podobno.

V te namene bo klub organiziral predavanja, ~~ekskurzije~~ in diskusije po sekcijah, ki bodo obravnavale posamezne probleme, kot n. pr. izvoz, investicije, organizacijo dela, kmetijska in gozdarska vprašanja, turizem in podobno.

Poleg tega bi klub lahko služil tudi za neuradno povezavo med gospodarstveniki iz različnih podjetij oziroma ustanov ali uradov. V okviru kluba bi lahko podjetja poiskala skupno pot za povečanje družbenega standarda z združevanjem sredstev za stanovanj, športne objekte, splošno izobraževanje itd.

Še enkrat povedano, klub naj bi omogočil boljše vpogled v gospodarske razmere, kooperacijo med podjetji oziroma specializacijo, proučevanje sodobnih metod poslovanja, skratka boljše gospodarjenje, ki bo koristilo tako podjetju kakor tudi komuni.

A. Vidic

VARJENJE VERIG ϕ 18 - 35 mm

Naše podjetje ima namen, uvesti elektro varjenje verig s premeri od 18 do 35 mm. V ta namen so bile zahtevane ponudbe kompletnih naprav za proizvodnjo teh verig. Dimenzije od 18 do 35 mm zajemajo največje število raznih normiranih oblik. Tudi glede izbire materiala so zelo zahtevne, saj so določena za nekatere teh jekla s trdnostjo do 82 kg/mm^2 v normalnem stanju, kar odgovarja srednje legiranemu dobro kaljivemu jeklu.

Iz desetih prispelih ponudb je bilo razvidno, da so naprave za avtomatsko proizvodnjo verig v tem območju trenutno še v razvojni fazi. Zato je bilo nujno ugotoviti, kateri način varjenja in kakšen tehnološki postopek bo po določenem času, ki je potreben še za razvoj, dobil dokončno obliko. Še bolje bi se izrazil tako: Razni načini varjenja oziroma celotni postopki za proizvodnjo morajo najprej v praksi pokazati vsaj

obrise popolnosti glede načina kot rentabilnosti proizvodnje.

Firma "Schlatter" v Švici nam nudi samo stroj za varjenje. Stroj vari sicer po najnovejšem postopku, z odgorevanjem in bi se dalo variti verige enostransko krčno. Ostalo napravo bi morali naročiti drugje in jo vskladiti z varilnim strojem.

Firma "Electromecanique" v Belgiji nudi tudi samo varilni stroj. Ti bi ga sicer priredili specialno za verige. Zanimivo je pri tej firmi dejstvo, da gradi stroje za najbolj specialne namene, kot n. pr. za varjenje predoblikovanih ploščevin in varjenje kovanih delov. Tako na primer izdelava zadnje os avtomobila iz predkovanih delov s približno desetimi vami.

Sprememba z enega specialnega varilnega stroja v drugega se izvrši z enotnimi elementi za večino načinov varjenja. Tako je nastal tam stroj za najbolj univerzalno uporabo od vseh nam do sedaj znanih. Za kombinacijo kovanja in varjenja bi našel v našem podjetju v kovačnici sodlično mesto.

Firma Meyer-Roth in Pastor iz Nemčije nam je že znana po stroju, ki v našem podjetju vari jeklene verige. Firma nam nudi enak stroj, samo večji v kompletni napravi s predgrevačem palic, upogibalnim strojem, vtiskovalcem mostičkov in dvoročičnim prerotanjem za verige. Na napravi je možno proizvajati vse vrste verig v navedenem območju v dveh glavnih načinih;

1. z ločenim upogibanjem in avtomatskim varjenjem ali pa

2. proizvajati sidrne verige z mostički z ustavljanjem členov v dva konca verig, izmenično.

Zaغلjivost naprave je pri posadki dveh mož 1 - 3 člene na minuto.

Firma ASEA v Stokholmu ima v poizkusni proizvodnji novo napravo za varjenje jeklenih verig, 0,16 do 25 mm.

Naprava sestoji iz dveh strojev.

Prvi narezuje palico z nožem v obliki obroca s krožnim gibom. Nato palico dvigne v upogibalno napravo oca 2 m visoko. Upogibalna naprava je sestavljena iz dveh segmentnih vrtljivih opor in premičnega, krivilnega trna. Od tu grede v U-skrivljeni polovični členi po zlebu v varilni stroj. Vlaganje v čeljusti, varjenje in obrezovanje na obeh varih se vrši avtomatsko.

Tako nastaja veriga, na kateri se komaj pozna, da je varjena. Natančnost v dolžini in širini člena je oca + 0,2 mm, tako da veriga ni nikakor treba naknadno kalibrirati. Najvažnejše je pri ASE-jinem stroju, da uporabljajo najnovejši način varjenja. Ne bi verjelo, če ne bi videl - brez odgorevanja.

Ta novi način je naslednji:

1. Varilna energija je razmeroma večja kot pri varjenju z odgorevanjem.
2. Varilni ploskvi morata biti precizno vzporedni in se prvotno stisneta z manjšim, nato s pritiskom do 10 kg/mm².
3. Ogreti material med varilnima ploskvama se sproti med ogrevanjem iztisne izmed obeh varilnih

ploskev tako, da nastane 2 - 3 mm debel varni obroč s premerom približno 1,5 do 2 premera materiala.

Pot tlačenja se namešča pri regulaciji stroja. Ves varilni postopek traja 1/4 do 3/4 sekunde.

Možna proizvodnja avtomatske naprave je 30 do 60 komadov v minuti (brez pomote!) Kako bodo imenovali ta novi postopek varjenja, še ne vem. Odrezovanje vara, kot smo ga videli, je precizno, vendar trdijo sami proizvajalci, da ga bodo naredili popolnega, nato bodo ponudili napravo v prodajo. Ponudbo smo zahtevali tudi mi.

Firma M.P.& P. nam je pokazala novo konstrukcijo varilnega stroja za verige \varnothing 5 - 13 mm. Stroj vari s pospešenim topim varjenjem ali po volji tudi z odgorevanjem. Dva načina ima zato, ker se taki primeri verig z odgorevanjem cca 1/2 počasnije vare kot s pospešenim topim varjenjem. Uparabiti ga je treba samo tedaj, če je material slučajno težje variv. Stroj je podoben normalnim varilnim avtomatom, samo da je hidravlično krmilje v kombinaciji z vzvodi.

NORMNA ŠTEVILA

Človek ima zelo izrazito lastnost, katere ne opazimo pri drugih bitjih; ta je, da povsod, kamor seže njegova dejavnost, skuša ustvariti nekakšen red. Skuša si urediti življenje zakoniti pravice in dolžnosti. Uvede mere, uteži, mere za količine, takse itd. Celotno življenje se or-

Ogledali smo si tudi tovarno verig Schlieper v Grün v Westfaliji. Tovarna je druga največja v Nemčiji. Imajo dve napravi za sidrne verige; eno Aseino in drugo od Siemens. Varili so verigo \varnothing 90 mm. Varjenje člena je trajalo 4 minute, kar je dokaz, da varijo s sorazmerno majhno energijo. Preizkuševalni stroj imajo tudi v isti hali kot proizvodnjo, s to razliko, da prenašajo verige iz stroja na pregledovalni prostor s 30 m dolge traverzo, na katero zapnejo verigo na cca 15 mestih. Premikanje verig traja dalj kot pri nas, ker je pregledovalni prostor v podaljšku stroja. Njihov večji preizkuševalni stroj je 1000-tonski.

Poleg opreme za verige proizvajajo prosto kovane žerjavske kljuke. Manjše, v utopi kovane in lite dele dobivajo iz nekega drugega podjetja

(Nadobivanje prihodnjic)

A. Vrečko

ganizira in dobi obenem obeležje nekakšnega normiranja oz. standardizacije.

V tem smislu in duhu so nastale tudi norme (standardi) v strojegradnji. Ko vstopi mlad človek na delovno mesto, jih običajno ne

pozna niti ne ceni zadostno. Čim bolj samostojno pa začne nastopati in čim bolj globoko pronikne v svoje dejavnost, tem bolj občuti, kako važne so norme (standardi). Kmalu ugotovi, da je njegovo področje dela že zdavnaj raziskano in da se ne more v svoji dejavnosti obnašati tako prosto, kot si je prej predstavljal. Na vsakem koraku se sreča z normo, ki njegovo samovoljo stalno omejuje. To predstavlja zanj v začetku običajno veliko oviro, ki zelo zmanjšuje prednosti norm in njihove uporabe.

Standardizacija (norme) je prostovoljna omejitev v izbiri nekih proizvodnih sredstev in neskončnega (velikega) števila možnosti, katere nam nudi priroda. Nobena posebna težava ni zgraditi stroj, pri katerem sestavni deli odgovarjajo najbolj optimalno zahtevam trdnosti. Če od tega odstopimo in uporabimo pri tem samo nekaj velikosti potrebnih elementov, ni to nobena nujnost, temveč smo se prostovoljno odločili, da izkoristimo prednosti, ki nam jih nudi standardizacija.

Standardizirati neki pojav življenja, neki izdelek ali kaj podobnega je zelo težavno delo. Pri tem moramo imeti stalno pred očmi, da je treba s standardizacijo doseči neke prednosti, ki naj močno zasenčijo morebitne pomanjkljivosti. Pri tem pa se moramo obenem zavedati, da se standard postavlja za bodočnost, ne da bi mogli točno poznati in predvideti tok dogajanja v naprej.

Pri standardiziranju se standardizacija poslužuje posebnih metod in pomagal; od teh so najvažnejša

NORMNA ŠTEVILA:

Pomen normnih števil je v tem, da se iz množice možnih števil izbere in standardizira samo nekaj števil, ki tvorijo tako vrsto normnih števil. Ta vrsta normnih števil predstavlja osnovno za izbiro mer raznih dolžin poljubne konstrukcije. Z uporabo normnih števil se želi doseči to, da se v konstrukcijah pojavljajo vedno iste mere, s tem se tehnični izdelki poenostavijo, lažje proizvajajo, lažje vgrajujejo in zamenjujejo. Z uporabo vedno istih mer se zmanjša število meril, orodja, priprav in pomagal.

Zgradba vrste normnih števil:

Naš naravni številčni sistem, ki ga zapisujemo s tekočimi številkami 1,2,3,4,5,..., sloni na principu, da predhodnemu številu dodajamo številčno enoto. Tak sistem zgradbe številčne vrste imenujemo aritmetično vrsto; zanj je značilno, da se dve sosedni številki ne glede na položaj v vrsti razlikujeta vedno za enako številčno enoto. Poznamo pa še drug način tvorjenja številčne vrste; pri tej dobimo naslednje število v vrsti tako, da pomnožimo predhodno število z nekim faktorjem. Ta faktor je za dve sosednji števili v celi številčni vrsti, vedno enak. Tako vrsto imenujemo enostavno geometrično številčno vrsto. Z uvedbo decimalnega sistema je ta naša naravna aritmetična vrsta prekrita z geometrično vrsto stopnje 1:10. Ta dvojnost našega številčnega sistema je velika ovira standardizaciji. Pri sestavi ustrezne norme številčne vrste se je poskušalo

obiti to dvojnost našega številčnega sistema, tako da bi iz obeh; aritmetične in geometrične vrste vzeli najbolj značilna števila. Tako iz aritmetične n.pr. 2,4,6,8, in iz geometrične n.pr. 1,5,10,50 itd. Taka normna številčna vrsta je nehomogena in brž se je pokazalo, da aritmetična vrsta za standardizacijo ni primerna.

Opazujmo samo primer: standardizirajmo dolžino zagozd v območju od 20 do 200 mm. Takoj opazimo, da standardizirane dolžine od 20 mm, 25,30,35 mm zadoščajo zahtevam prakse, dočim pri daljših n.pr. 125,130,135,140,145,150,... ni potrebna taka ozka delitev; popolnoma bi zadoščale za to pedročje 125,150,175 in 200 mm dolge zagozde.

V praksi se je pokazalo, da za smiselno standardiziranje pride v poštev samo geometrična normna številčna vrsta.

Vprašanje je le, kakšna naj bi bila ta vrsta. Jasno je, da praktična strojogradnja teži za tem, da normna številčna vrsta vsebuje vsaj vse potence števila 10 našega decimalnega sistema. Poleg tega naj po možnosti vsebuje tudi polovične in četrtinske dele potence števila 10 in, če je možno, tudi osminke. Poleg tega je zaželeno, da vsebuje tudi sode mnogokratnike naše številčne enote.

Tako bi bila ta zelena geometrična številčna vrsta videti takole, v območju od 1 do 10 pa bi imela sledeče člene:

1 1,25 2 2,50 4 5 8 10

Pri pregledu te vrste števil opazimo, da so intervali med posameznimi sosednjimi števili ponekod dvakrat tako veliki. Z uvajanjem

ustreznih vmesnih števil bi bila naša vrsta takale:

1 1,25 1,58 2 2,50 3,16 4
5 6,32 8 10

Tako dobljena geometrična številčna vrsta ni eksaktna. Saj varira faktor dveh sosednih števil med 1,25 do 1,266.

Obsega pa ta naša vrsta v območju ene desetice 10 števil. Točno geometrično vrsto z odgovarjajočimi števili bomo dobili če izračunamo $\sqrt[10]{10}$, tako dobljeno število pa desetkrat pomnožimo s samim seboj.

$\sqrt[10]{10} = 1.2589$, to je prvo število, drugo $1.2589 \times 1.2589 = 1.5849$, tretje 1.9953, četrto 2.5119 in tako naprej 3.1623, 3.9811, 5.0119, 6.3096, 7.9433 in 10.

Dobljena števila niso nič kaj vabljiva, vendar pri temeljitem pregledu opazimo, da leži večina teh števil zelo blizu okroglih števil, katere smo že prej izbrali v naši željeni vrsti. Napravili ne bomo posebno velike napake, če dobljene rezultate nekoliko zaokrožimo. Tako dobljena normna geometrična številčna vrsta je končno sledeča.

1, 1.25 1.6 2 2.5 3.15 4 5
6.3 8 10

Vrsto lahko razširimo poljubno navzgor kot navzdol z enostavnim množenjem s faktorji 0,001, 0,01, 0,1, 10, 100, 1000 itd. Zgodovinska zanimivost je, da je bila ta vrsta večkrat ponovno izumljena. Danes pripisujejo kot prvemu ustvaritevu te normne geometrične številčne vrste francoskemu polkovniku Renardu, ki je pred približno 100 leti standardiziral po tem sistemu normnih števil premere vrvi za balone.

V njegov spomin se ta normna geometrična številčna vrsta označuje s simbolom R_{10}

Današnja tehnika je to normno geometrično številčno vrsto razširila še s tremi številčnimi vrstami, ki so po svoji gradnji podobna in se označujejo s simboli R_5 , R_{20} in R_{40} . Te številčne vrste tvorijo števila, katerih prvo število dobimo, če izračunamo sledeče korene:

$$R_5 = \sqrt[5]{10}, \quad R_{20} = \sqrt[20]{10}, \quad R_{40} = \sqrt[40]{10}$$

Omenjene številčne vrste so standardizirane v vseh državah, tudi pri nas in jih je treba čedalje bolj uvajati v prakso.

Lep primer take praktične uporabe norme številčne vrste opazujemo pri škopcih po DIN-u 82101. Pri tem standardu so nosilnosti škopcev natančno stopnjevane od 0,1 tone do 80 t.

Takih primerov zasledimo v praksi čedalje več. Zaželeno je, da bi jih bilo še več. Da bi se bolj spoznali z normnimi števili, dodajamo tabelo za vse štiri vrste.

R_5	R_{10}	R_{20}	R_{40}
1.00	1.00	1.00	1.00
			1.06
		1.12	1.12
			1.18
	1.25	1.25	1.25
			1.32
		1.40	1.40
			1.50
1.60	1.60	1.60	1.60
			1.70
		1.80	1.80

R_5	R_{10}	R_{20}	R_{40}
	2.00	2.00	2.00
			2.12
		2.24	2.24
			2.36
2.50	2.50	2.50	2.50
			2.65
		2.80	2.80
			3.00
	3.15	3.15	3.15
			3.35
		3.55	3.55
			3.75
4.00	4.00	4.00	4.00
			4.25
		4.50	4.50
			4.75
	5.00	5.00	5.00
			5.30
		5.60	5.60
			6.00
6.30	6.30	6.30	6.30
			6.70
		7.10	7.10
			7.50
	8.00	8.00	8.00
			8.50
		9.00	9.00
			9.50
10.00	10.00	10.00	10.00

Pri konstruiranju in določevanju mer moramo izbirati mere po vrsti R_5 , nato R_{10} in šele, če ne gre drugače, po vrsti R_{20} in R_{40} .

Višja in manjša števila dobimo z množenjem s potrebnim faktorjem števila 10

Tako n.pr. število 315 dobimo iz 3.15×100 .

J.K.

Ekonomika

KAJ VPLIVA NA ZNIŽANJE LASTNE CENE

Znižanje lastne cene omogoča dvig ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja in zato si vsako podjetje prizadeva, da bi znižalo stroške na enoto proizvoda. Lastna cena namreč pove, koliko določen izdelek (ali količina izdelkov) dejansko stane, torej koliko stroškov je imelo podjetje pri proizvodnji tega produkta (ali količine produktov). Če si ogledamo strukturo lastne cene, vidimi, da jo sestavljajo naslednji elementi: izdelavni material, amortizacija, osebni dohodki izdelave, splošni izdelavni stroški in splošni upravno-prodajni stroški.

Splošni činitelji, ki vplivajo na višino lastne cene so obseg poslovanja, stopnja zaposlenosti in izkoriščanja kapacitet, stopnja mehanizacije in avtomatizacije, produktivnost dela, hitrost obračanja sredstev, likvidnost, standardizacija, kooperacija in podobno.

Poglejmo še, kako vplivajo posamezni činitelji znižanja stroškov na glavne štiri elemente lastne cene.

Stroški izdelavnega materiala, kamor prištevamo osnovni, pomožni in pogonski material z odpadki in embalažo, so ponavadi najmočnejša postavka v strukturi lastne cene. To postavko lahko znižamo z racionalno porabo materiala, in sicer

tako, da zmanjšamo količino odpadkov in izmeta in da tudi odpadke koristno porabimo ali doma ali v drugem podjetju. Kako bomo izkoristili material, je pa odvisno od kvalitete materiala, njegove pokvarljivosti, organizacije skladišča, priprave dela, kontrole materiala, delovnega postopka, sestave proizvodnega programa, spretnosti delavcev, pravilnih tehničnih normativov in pravilnega nagrajevanja za prihranek materiala. Seveda pa se ne smejo zmanjšati stroški materiala na račun kvalitete izdelka. Od pogonskega materiala si oglejmo samo električno energijo. Ti stroški se lahko znižajo, če ne pustimo teči praznih strojev, če zamenjamo tiste izrabljene stroje, ki porabijo preveč električne energije ter odpravimo napake v instalacijah in podobno.

Druga večja postavka v lastni ceni so osebni dohodki izdelave. Stroške za to postavko skuša znižati posebna veda, ki se imenuje racionalizacija dela. Ta proučuje možnosti, da bi se zmanjšal čas čakanja, da bi se ročno delo olajšalo z uporabo boljšega orodja in naprav, da bi delavec ne delal nepotrebnih delovnih operacij. Proučuje tudi posamezne kretnje in prijeme delavca na delovnem mestu, da bi odstranila nepotrebne in zamudne zamenjala s hitrejšimi.

Vsi ti ukrepi zvečujejo produktivnost dela. Pri zniževanju stroškov izdelave so važne tudi pravilno postavljene norme, kvalifikacija delavcev, pravilno nagrajevanje čimmanjša fluktuacija in podobno.

Tretji element v strukturi lastne cene je amortizacija. To so pravzaprav stroški delovnih sredstev. Ti sp na enoto proizvoda tem manjši, čim višja je stopnja zaposlenosti in izkoriščanja kapacitet. Poleg tega vplivajo na znižanje amortizacije na enoto izdelka tudi vzdrževanje dobre delovne sposobnosti osnovnih sredstev, tehnična obnova in pravilno investiranje v osnovna sredstva.

Kot zadnje bomo obravnavali še široke režije. Na znižanje obratne režije vplivajo popolno izkoriščanje kapacitet, dobra organizacija notranjega transporta in kontrole, zmanjšanje čakanja in zastojev, dobra

evidenca orodij, znižanje števila neproizvodnih delavcev, če ti niso nujni, in tako dalje. Stroške upravno-prodajne režije pa zmanjšuje dobra organizacija uprave, računovodstva, prodajne službe, skladiščne službe in interne statistike, mehanizacija pisarniškega dela, maloštevilen, a sposoben kader, planiranje prodaje s pomočjo proučevanja tržišča, pravilna politika cen in popustov, evidenca in vzdrževanje embalaže in podobno.

Mo j namen je bil, da bi s tem člankom posredoval nekaj teorije o vprašanju zniževanja lastne oziroma stroškovne cene, ker je to danes za vsako podjetje izredne važnosti, saj znižanje lastne cene, ki ne gre na račun zahtevane kvalitete, poveča dohodek in s tem tudi osebne dohodke.

A. Vidic

NASVET

ZA NJO IN NJEGA!

Je že tako, da se ob vsej pomoči raznih strojev in drugih tehničnih pripomočkov še vedno najuspešneje poslužujemo svojih rok. Dela so različna, tudi taka, kjer si roke grdo zamažemo ali celo poškodujemo. Venčdar pa bi se mogli marsikdaj sami pomagati z za to pripravnimi rokavicami ali vsaj nekakšnimi podlogami za dlani, predvsem pri nakladanju ostrih predmetov, t.j. kamenja, opeke, orodja in podobno.

Žena, ki želi ograniti lepe roke, naj bo pri čiščenju stanovanja, pranju perila, tudi pri urejanju vrta zadosti previdna. Pri pranju si lahko nataknje lahke rokavice iz plastične mase, dočim pri vseh ostalih delih lahko uporabi bombažne. Rokavice se dobro obnesejo tudi pri oblačenju nogavic! Poskusite in uvidele boste, da se zares izplača natakniti rokavice, kajti tako boste prihranile marsikateri stotak za pobrane zanke.

M.B.

V NOVI CENTRALNI DELAVSKI SVET SO BILI IZVOLJENI

1. Košir Rudi	583	24. Urh Matko	527
2. Hrast Albin	580	25. Logar Stanko	526
3. Lilek Stanko	579	26. Gorjanc Ivan	517
4. Černe Lenko	575	27. Antolin Alojz	516
5. Podobnik Niko	572	28. Jarm Ana	514
6. Dominko Štefan	570	29. Vodisek Alfonz	512
7. Repe Drago	564	30. Golob Andrej	511
8. Hanžič Stanko	563	31. Kalan Rajko	511
9. Kuščar Franc	560	32. Bostner Stane	510
10. Frelih Franc	555	33. Heberle Rudi	506
11. Eržen Anton	553	34. Udovč Ignac	498
12. Justin Jože	550	35. Zakovšek Viktor	497
13. Pogačnik Matko	550	36. Blaznik Stana	495
14. Primožič Zdravko	550	37. Kovač Ernest	494
15. Polajnar Miha	549	38. Tavčar Francka	491
16. Mulej Mirko	545	39. Pogorevc Hubert	489
17. Beguš Franc	541	40. Kralj Janko	488
18. Nežmah Anton	541	41. Gajser Franc	484
19. Prešeren Jože (usl.)	541	42. Uršič Roman	484
20. Resnik Stanko	536	43. Dobnikar Bogo	480
21. Bregar Franc	535	44. Zorko Ptere	476
22. Horvat Martin	531	45. Brenc Jože	470
23. Krek Franc	531		

Poleg imen je navedeno število glasov, ki jih je posameznik dobil pri volitvah.

Najlepše se zahvaljujem sindikalnemu izvršnemu odboru Tovarne verig za spominsko darilo ob moji upokojitvi

Janez Kodras
iz verigarne

Vsem, ki ste sočustvovali z menoj, darovali venec in pospremili mojega očeta na zadnji poti iskrena hvala

Janko Kapus

Za razvedrilo

NA LETOVIŠČU

Gospod Žajbelj, zajetne postave in počasi okroglega trebuha je povabil svojo gospo Špelco na poskusno vožnjo z motorjem. Vse je šlo ko po maslu in Žajbelj je že sklenil, da bosta v nedeljo s Špelco odrihnila v Split. Žajbelj in Špela sta občudovala lepo vožnjo in sta na glas začela prepevati "Je bela cesta uglajena..." Tedaj pa sta dohitela poln voz sena.

"Veš, Špelca, samo levo moraš preHITEVATI, veš, to so predpisi." Seveda, Žajbelj jih ima v malem prstu, tako tudi motor. Ta trenutek pa se izza voza zasliši hupa avtomobila.?!? Kam pa sedaj? "Levo - avto!" Pred mano - voz sena!" Desno - jarek! "Aha, tale vzvod in brzina se bo zmanjšala". Ker se pa lahko zmoti vsak, se ni čuditi niti Žajblu, namesto zavore je potegnil plin in v elegantnem loku se je zakadil v seno. S soprogo sta pristala na vrhu voza. Posledic ni bilo, le gospod Žajbelj je imel v obliki krasne buške spomin na žrd, ki jo je na vozu "slučajno" zadel. Še tisti dan je Žajbelj motor prodal, četudi zelo pod ceno - samo da se ga je rešil.

Gospod Žajbelj pa je bil dober in pameten mož. Obljuba dela dolg, zato se je odločil, da jo s Špelco mahmeta z vlakom na morje, tako vsaj ne bosta skakala na senene

vozove. Žajbelj se je v vlaku kmalu pogreznil v prijetno dremavico. Sanjal je, kako je na morju, kako se vozi z barko in kako objema svojo ljubo Špelco. Tisti hip se ja Žajbelj dvignil in prižel Špelco na prsi, toda pomota. Gospod Žajbelj je objemal staro gospodično učiteljico. Ta je vreščala in klicala na pomoč tako, da se je zbudila tudi gospa Špela in seveda, ves vagon je bil takoj pokonci. Konec je bil tak, da je gospod Žajbelj moral v drug vagon, kjer ni mogel objemati tujih sopotnic. Od žalosti je vso pot do Splita gledal skozi okno, čeprav je bila zunaj tema ko v rogu.

Srečno sta Špela v Split in najela sobo. Obrnila sta narobe vso prtljago, se uredila in šla na kosiilo. Sedela sta pod palmo in gospod Žajbelj, ki je bil zelo izobražen je Špelci razlagal, da je v Splitu komar, ki ti prej prinese malarijo, kot natakarkar juho. Še je hotel nekaj reči, pa je že natakarkar prinesel juho. Gospod Žajbelj pa je ta moment zagledal na palminem listu nad sabo čuden stvor: Aha, to je tisti komar!" bliskovito je sunil z roko navzgor, zadel natakarkarjev pladenj in gospod Žajbelj je dobil juho na glavo in hrbet.

Naslednji dan je dična zakonska dvojica krenila na kopališče.

Gospod Žajbelj se je oborožil z ogromnim gumijastim balonom, da se bo lažje naučil plavati, gospa Špela pa se bo sama sončila. Vsevedni gospod Žajbelj je svetoval gospe Špelci, da je boljše mostišče daleč na vodi od plaže, zato sta se napotila tja. Ker se je gospod Žajbelj preveč trdo usedel zraven Špelce, se je gospa kot mlada mačka popeljala v vodo. Klicala je na pomoč, Žajbelj pa ji je tako vneto dajal plavalne nasvete, da ni niti čutil, kdaj so mu rešili ženo. Da bi se izkazal, da se on osebno vode ne boji, je z balonom zarezal valove. Plaval je sem ter tja, kot som, naenkrat pa, groza, ušel mu je balon, Žajbelj pa pod vodo. Sicer so se prikazovali iz vode vsi mogoči deli njegovega telesa, samo glava bolj redko. Zadnji čas je gospod Žajbelj zagledal rešilno peto v vodi, jo pograbil in splezal kot veverica po nogi više, da je pomolil glavo iz vode. "Oho, lepa gospodična - oprost..." ni še do konca spregovoril, je bil že zopet pod vodo. Gospodična je kričala in klicala pomoči, Žajbelj pa je zopet priplezal po nogi gor in seveda zaradi večje varnosti kar na hrbet gospodične. Prišla je pomoč. Žajbelja so pa odpeljali pred stražnika zaradi nespodobnega vedenja. Seveda, vsega tega gospod Žajbelj ni bil nič kriv. Seveda je ta plavalni podvig obrazil tudi Špelci.

"Čuj Špelca" pravi gospod Žajbelj "kaj, ko bi se priključila izletnikom in tudi midva obiskala Modro špiljo? To Ti rečem - vinček, vožnja z ladjo, boš videla, sijajen izlet." "V redu." Špelca je pristala in drugi dan sta naša znanca ob-

čudovala krasno vožnjo z ladjo. Pri Modri špilji pa, prosim, saj ni bil on kriv, če je morje razburkano. Z ladje je hotel stopiti v čoln pa je stopil v prazno. Žajbeljna so komaj našli pod trupom ladje, tako močno je štrbunknil v morje. Tedaj je imel gospod Žajbelj vsega dovolj. Odločil je, da se vrneta domov. Morje je bilo razburkano in ladja se je močno gugala. Gospod Žajbelj je čutil, da bo moral darovati južino morju. Trudil se je k stranišču, pri tem pa se je zaletaval v sopotnike, jim stopal na kurja očesa, da je nastal na ladji pravi vik in krik. Z enim samim homom je podrl naslanjač s klopno ženo, sam pa je pristal na naročju mlade Dunajčanke, ki je vpila v vseh mogočih jezikih na pomoč. V naročju Dunajčanke je pustil tudi svoje kosilo, kljub vsem protestom, brcam in buškam, ki so ga dohitele. Drugi dan sta vsa bolna in izmučena prispela domov. Gospod Žajbelj je pa še dolgo mislil na nepozabni dopust.

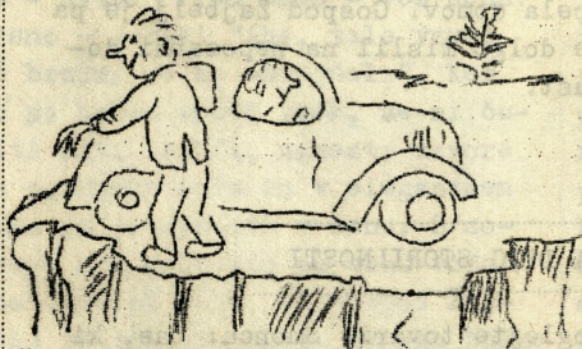
ZA DVG STORILNOSTI

Poglejte tovariš Šmonca: čas, ki zapravljate za klepetanje po pisarnah, bi lahko s pridom uporabili za dvig storilnosti. Lahko bi n. pr. pomagali tov. Poslušniku, ki še ni dobro vpeljan v svoje delo...

Saj sem mu hotel, tovariš šef, pa ni pustil. Prav, da križanke najraje sam rešuje.

S A N J E

Upravnik neke okrepčevalnice je bil nemalo začuden, ko ni videl nobenega zaletavanja v vhodna vrata. Stopil je v svoje prostore. Lačni so stali v vrsti in prijazno kimali vsem tistim, ki so z velikim smislom za red sedeli za mize. To kimanje je brez dvoma pomenilo: dober tek, tovariši. Začudenje v njem se je spremenilo v ponos, ko so se mu z vseh strani smehljali zadovoljni obrazi, številne oči so mu pa dajale priznanje za dobroto na mizi. Danes nekaj ni v redu, je podzavestno pomislil in stopi na dvorani. Čudno, kaj nihče več ne kadi? In po tleh? Nobenih cigaretnih škatel, papirja, ne čikov ne drobtin. Osupnil je in se zamislil: dokler ga ni vzdramil zvonec. Kaj to ni mogoče! Nobenih zamudnikov ni nikjer, dvorana je vendar prazna. Sedaj bo seveda prava igrača počistiti dvorano. Sicer pa ni kaj čistiti. Kot

Še malo "dragica" pa boš lahko obrnila.

Kateremu si ti rekel "navadni črv", a? govori!

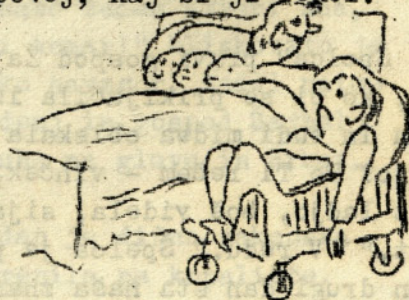
nalašč ni danes nihče pozabil odnesti posode, po mizah ni videti nobenih drobtin, kaj šele kosov izmaličnega kruha. Niti ena solnica ni prevrnjena, poper ni nikjer zalit z juhico. Odšel je, da bi ugotovil, koliko pribora je spet menjalo lastnika. Pa saj to je naravnost fantastično! Tri sto žlic je izdal in tri sto eno so mu vrnili! Nobena polomljena, nobena od miz do okenca izguljena. Še celo ena, ki jo je bil nabavil pri sedmem lanskem makupu pribora se je vrnila v matično luko. Res, res, prav do bro jo pozna. Solze so mu zalile oči in napotil se je do košarice z bloki. Pregledal jih je enkrat pa drugič in se ni verjel, dokler ni poklical prič. Niti en blok ni bil prelomljen čez pol!

In od sreče se je zbudil.

1.april

NEPRIJETNA STVAR

- Živio! Kako ti gre?
- E slabo.
- o Kako to?
- Ženi sem pred tremi tedni rekel nekaj neprijetnega pa od takrat sploh ne govori z menoj.
- O duš, vse ti dam, kar hočeš, samo povej, kaj si ji rekel.

Lojze potrpi, saj nisva mogla predvideti/

H O R O S K O P

VODNAR

21/1. - 19/2.

V denarne težave zaideš. Prepirl v družini. Nepričakovano dvorjenje te razveseli.

R I B I

20/2. - 21/3.

Oseba tujega rodu se zanima zate. Zaradi prijetnih upov pozabiš na vsakdanje skrbi in težave.

O V E N

22/3. - 20/4.

Razočaranje nad partnerjem. Glavobol po prehrupni družbi. Opogumi te spomin na nedavni prijeten doživljaj.

B I K

21/4. - 21/5.

Veliko smeha na račun drugih. Tudi tebe imajo za norca. Odkriješ uspešno sredstvo za preganjanje jeze, posojene iz ljubosumnosti.

DVOJČKA

22/5. - 21/6.

Pomlad ti prinaša novo upanje, čeprav sumiš, da so ti nataknilo bogove. Prijeten izlet.

R A K

22/6 - 23/7.

Splošna naveličanost. Ukvarjaš se z mislijo na drugo službo. Prijatelji tve potolažijo.

L E V

24/7 - 23/8.

Nepredvidena materialna škoda ti prekriža načrte. Delo na svežem zraku ti pomiri živce. Pričakuješ povečanje dohodkov.

DEVICA

24/8. - 23/9.

Presneti te neprijeten obisk. Velike razmišljaš o svoji usedi. Tolažbo najdeš v spoznanju, da vse mine.

TEHTNICA

24/9. - 23/10.

Z vaeni močni se zaženeš v delo. Uspeš na različnih področjih, a se prehitre zažveljiš.

ŠKORPIJON

24/10. - 22/11.

Prijetna družba računa nate. Resno preišljuješ o spremembi načina življenja.

STRELEC

23/11. - 22/12.

Prijatelj ti je hvaležen za nasvete. Naletiš na zaviranje pri znancih. Zaupanje v lastne moči te dviga.

KOZOROG

23/12. - 20/1.

Nepričakovano darilo. Začutiš potrebo po prijetni družbi. V družini se ponovi prepir.

POVABILO NA SPRAVO
(skrita križanka)

Mojca in Jure sta s^h bila dobra prijatelja. Tako kot se zgodi povsod, sta se sinoči tudi onadva sprla in ššla brez tople besede počivat. Ker pa Juretu le vest ni dala miru in si je očital svojo trmo, je naslednjega dne po vrnitvi z dela; napisal Mojci sledeče pisemce:

Moja "zelo ljubermiva beseda" Mojca!

Srce me že vso "nasprotno od dneva" zelo boli. o Ti pišem, mi "slane kaplje" teko po "mehka koža obraza" in čutim, kako sem "ne včeraj, niti jutri" silno "nasprotno od srečen". Begam že ves "svetlejši del dneva" po "gosto naseljenih kraj" in ne

najdem "obratno od nemir". Samo Tebe iščem, da bi se "ne surovo" stisnil k ljubečemu srcu in se Ti "narobe od neiskreno" oprostil.

Bodi mi "ne slaba" in "ne od drugih" in pridi "časovna enota" v "kraj, kjer servirajo kavo", da se pobotava!

Tvoj Jure.

Dragi bralec, kaj meniš, je bilo pismo pisano iskreno? Morda, ali pa tudi ne. Resnica je, da je fant opravljal dve deli hkrati. Pisal je Mojci, vmes pa je reševal nagradno križanko, ki mu je gotovo pomenila precej, saj je pri tem mislil na lepo nagrado. Denar je pač denar.

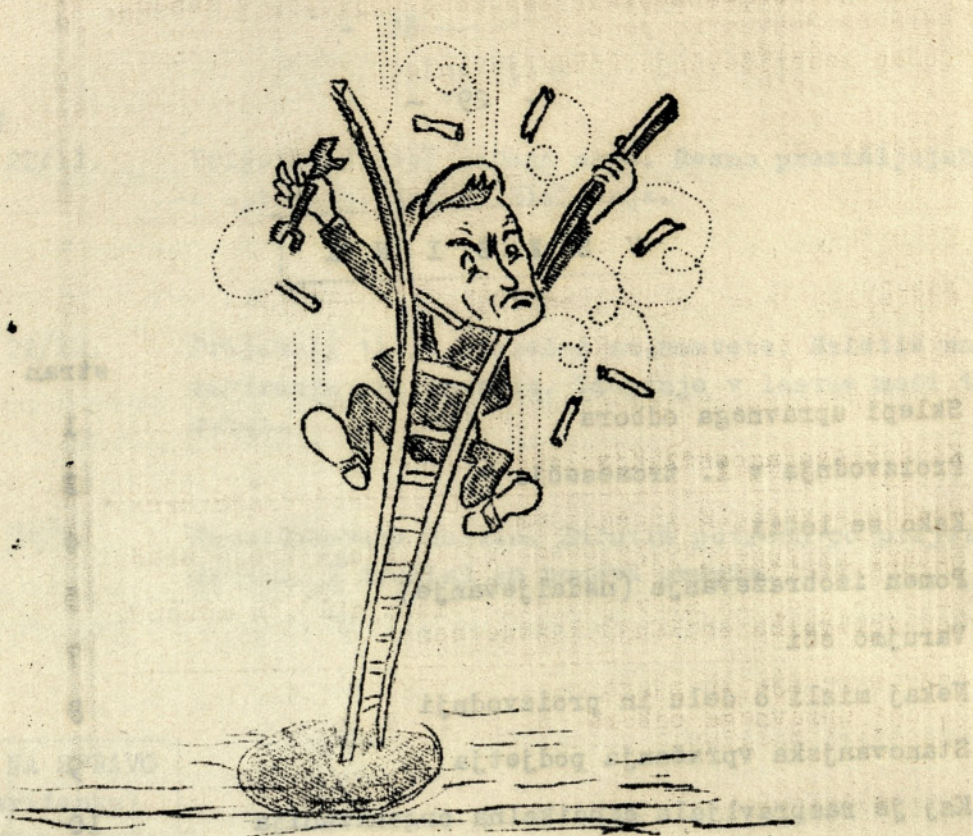
M.B.

Kino sporeda nismo objavili, ker ju nismo pravočasno prejeli.

V S E B I N A

	stran
Sklepi upravnega odbora	1
Proizvodnja v I. tromesečju	2
Kako se lotii	4
Pomen izobraževanja (nadaljevanje)	5
Varujmo oči	7
Nekaj misli o delu in proizvodnji	8
Stanovanjska vprašanja podjetja	9
Kaj je razpravljala sindikalna organizacija	10
Delo in razvoj LM po EE	11
Družbeni plan občine Radovljica	13
Klub kospodarstvenikov	14
Varjenje verig ϕ 18 - 35 mm	15
Normna števila	17
Kaj vpliva na znižanje lastne cene	21
Nasvet za njega	22
Rezultati	23
Za razvedrilo	24

Izdaja: Tovarna verig Lesce pri Bledu - Ureja uredniški odbor - Urednik Andrej Vidic - Izhaja 15. v mesecu.

"SEZNANI SE Z NAVODILI O HIGIENSKO - TEHNIČNI ZAŠČITI PRI DELU"

"ODSTRANJEVANJE ZAŠČITNIH NAPRAV PRI STROJIH IN NAPRAVAH JE SMRTO NEVARNO"

"SLABO IN ZANEMARJENO ORODJE JE VEČKRAT VZROK NESREČAM"

"NE ČISTI STROJA MED OBRATOVANJEM"

"PRI AVTOGENEM VARJENJU NE OVIJAJ CEVI OKOLI TELESA"